16 Οκτωβρίου 2017

Η εξέλιξη της Εορτής της Ινδίκτου στα Πατριαρχεία (Παναγιώτης Σκαλτσής, Καθηγητής, Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

[Προηγούμενη δημοσίευση: http://www.pemptousia.gr/?p=171397]

Ο ίδιος μάλιστα, σύμφωνα πάλι με τον Ηλιουπόλεως Γεννάδιο, είναι κατά πάσαν πιθανότητα και ο συντάκτης της σχετικής ευχής που αναγινωσκόταν στο Ναό η κατά την λιτή όταν αυτή γινόταν εκτός Ναού. Ιδιαίτερο γνώρισμα της εν λόγω ευχής είναι ο συμπιληματικός χαρακτήρας και η ιδιαίτερη μνεία στους κεκοιμημένους[49], κάτι που ερμηνεύθηκε ως αναφορά στην παράδοση των Στουδιτών που αυτή την ημέρα τιμούσαν τους νεκρούς με μνημόσυνα[50].

Σε μία προσπάθεια δε να δώσει ένα κείμενο που να εκφράζει το περιεχόμενο της Ακολουθίας και της τελετής της Ινδίκτου, ο Γεννάδιος συνέταξε Σχέδιον Πράξεως και Ευχής με βάση παλαιότερες ευχές και κείμενα Πατέρων περί την εορτήν της Ινδίκτου. Εκφραστικό παράδειγμα του περιεχομένου της εν λόγω ευχής είναι τούτο· «Ευλόγησον του ενιαυτού της χρηστότητός σου τον στέφανον και ημάς καταξίωσον περαιώσαι λυσιτελώς την του χρόνου περίοδον και άπασαν την ζωήν ημών. Γενέσθω ημίν η του χρόνου αρχή της κοινής εν Χριστώ ζωής απαρχή. Χάρισαι ημίν ευκράτους και επωφελείς τους αέρας και εύμετρα και γαληνά τα υέτια ύδατα προς δαψιλή καρποφορίαν της γης» [51].

Στο σημείο αυτό θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε και τη συμβολή του Πατριάρχου Ιωακείμ του Γ’ σε ο,τι αφορά την τελετή της Ινδίκτου και την σχετική Πράξη, η ανάγνωση και υπογραφή της οποίας το 1881, κατά την πρώτη Πατριαρχεία του, μετά από απόφαση της Ιεράς Συνόδου δεν πραγματοποιήθηκε στο Μέγα Συνοδικό, αλλά στον Πατριαρχικό Ναό, μετά και από τη σύνταξη σχετικού Τυπικού[52], «Αλλά το Τυπικόν εκείνο της τελετής αγνοώ – γράφει ο Μανουήλ Γεδεών – διατί έμεινεν ανεφάρμοστον» [53]. Μετά την παραίτηση του Ιωακείμ του Γ’ (1884) επικράτησε και πάλι η προ του 1881 τάξη, να γίνεται δηλαδή η σχετική τελετή στον Πατριαρχικό Οίκο και όχι στο Ναό. Κατά τη δεύτερη δε Πατριαρχεία του η Πράξη της Ινδίκτου καθιερώθηκε να υπογράφεται όχι μόνο από τους Συνοδικούς, αλλά και από τους εν Κωνσταντινουπόλει παρεπιδημούντες Μητροπολίτες[54].

γ) Η σημερινή Πανήγυρις της εορτής της Ινδίκτου και η τελετή επευλόγησης και αγιασμού του νέου εκκλησιαστικού έτους κάθε πρώτη Σεπτεμβρίου φέρει το μεγαλείο και τον πνευματικό πλούτο της ιστορίας πολλών αιώνων της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Τελεσιουργείται με κάθε λαμπρότητα, με Πατριαρχική και Αρχιερατική Χοροστασία, στον πάνσεπτον Ιερόν Πατριαρχικόν Ναόν του Αγίου Γεωργίου υπό την σκέπην της προστάτιδος του Οικουμενικού Θρόνου και του Γένους μας Παναγίας της Παμμακαρίστου.

[Συνεχίζεται]

[49] Γενναδίου (Μητροπ. Ηλιουπόλεως), «Η Ινδικτιών (Επινέμησις) και η τελετή της Ινδίκτου εν τοις Πατριαρχείοις», εν Ορθοδοξία, έτος πρώτον, Απρίλιος 1926 – Μάρτιος 1927, σσ. 388-393. Η ίδια ευχή δημοσιεύεται και στην «Ορθοδοξία» στην Πράξη της Νέας Ινδικτιώνος επί Πατριάρχου Φωτίου. Βλ. Ορθοδοξία 6 (1931) 502-503.

[50] Μ.Ι.Γ., «Αι πανηγύρεις του μηνός», ο.π., σσ. 270-271.

[51] Γενναδίου (Μητροπ. Ηλιουπόλεως), «Η τελετή της Ινδίκτου εν τω Πατριαρχικώ Ναώ και Οίκω», ο.π., σσ. 270-271.

[52] Γενναδίου (Μητροπ. Ηλιουπόλεως), «Η τελετή της Ινδίκτου εν τω Πατριαρχικώ Ναώ και Οίκω», ο.π., 268. Σχετικά με το εν λόγω Τυπικό βλ. Εκκλησιαστική Αλήθεια, τομ. Α , έτος 1881, σσ. 264-265.

[53] Μ.Ι.Γ., «Αι πανηγύρεις του μηνός», ο.π., σ. 506..

[54] Γενναδίου (Μητροπ. Ηλιουπόλεως), «Η τελετή της Ινδίκτου εν τω Πατριαρχικώ Ναώ και Οίκω», ο.π., σ. 269.